

[Helle Degn]

næsten ubegrænset dispositionsfrihed over kapital og varer automatisk ville gavne helheden, hvis de sørgede for at gavne sig selv. Arbejdet blev til lønarbejde og arbejde for profit og blev i stigende grad organiseret bureaukratisk efter nogle principper om hierarkier, arbejdsdeling og teknisk effektivitet. Det blev anset for effektivt og rationelt at vælge institutionsløsninger på alle vore problemer. Der opstod en opfattelse af naturen som en styrbar maskine, der ved videnskabens og teknologiens hjælp kunne beherskes i et omfang, der kun begrænses af vores viden.

Disse opfattelser er grundlæggende opretholdt. Forestillingen om arbejde for profit, først og fremmest i industrien, som det egentlige produktive genfindes også i forhåbningerne om, at teknologiske fremskridt automatisk vil bringe os ud af krisen. De politiske stridigheder har koncentreret sig om styringstænkningen og her den offentlige sektor og omfanget af den og styringen af den i forhold til markedskræfterne. Det har været den grundlæggende forståelse af samfundets virkemåde, og den har i vid udstrækning været fælles.

Hvis vi fortsætter uden sporskifte, vil vores opfattelser og holdninger til fællesskabet blive fuldstændig ødelagt. Hvis ingen har ansvar og er herre over udviklingen, har det ikke nogen mening at bidrage til den, og det logiske bliver, at enhver sørger for at få det bedst mulige ud af det for sit eget private vedkommende.

Men for at finde en vej ud af industrisamfundets krise er det nødvendigt at se på de dybere sammenhænge og årsager i vores offentlige sektor, i tankemønstre om teknokrati og styring. Derfor satte vi først i 1970erne gang i moderniseringstankerne, og regeringen skulle så overtage den opgave. De forandringer, der skal skabes, er selvfølgelig en langvarig proces, og de politiske kræfter, der stærkest er forankret i industrikulturen, stritter selvfølgelig stærkest imod.

Socialdemokratiets opfattelse af den offentlige sektor er, at den skal medvirke som aktiv partner i denne forandring, ikke som en konserverende partner, at den levende mekanisme, som det danske samfund er, har brug for en offentlig sektor, som letter denne forandring.

Denne regering har for det andet ikke haft noget klart bud på, hvilke opgaver den offentlige sektor skulle løse. Ville regeringen privatisering i den forstand, at flest mulige opgaver skulle overlades til den private sektor, eller ville den fri konkurrence i den forstand, at også offentlige organisationer og institutioner skal kunne udkonkurrere privat virksomhed? Skulle serviceniveauet over for borgere og erhvervsliv nedsættes, videreføres eller udbygges? Skulle frikommunerne have frihed, eller var det kun et blålys? Resultatet var ikke den tiltrængte modernisering, kun forvirring.

Ikke at tage stilling kan også eksemplificeres med denne regerings måde at tackle besparelserne i den offentlige sektor på ved ikke at tage stilling, men alene at fremlægge forslag til procentuelle lineære besparelser område for område. Derved når man ingen vegne; dog har vi set, at man har bevaret forsvaret som en enkelt undtagelse.

Det har ført til en forandring, som må siges at være uden styring, uden politisk beslutsomhed, kort sagt hovedløs. Man har fundet penge til nye maskiner eksempelvis, men der har ofte hverken været tid eller råd til den nødvendige efteruddannelse af personalet.

For det tredje har den borgerlige regering ikke villet satse på fornyelsen gennem et samarbejde med personalet, som efter Socialdemokratiets opfattelse er af afgørende betydning i en moderniseringsproces. Uden et aktivt engagement og medspil fra medarbejderne både i statsadministrationen, i amterne og i de kommunale administrationer vil en forandningsproces ikke kunne lykkes. Tværtimod har der som noget nyt været ganske åbenlyse samarbejdsproblemer i flere ministerier, specielt Venstreministerier. Vi kan bare nævne Udenrigsministeriet, Indenrigsministeriet og Landbrugsministeriet, så tror jeg nok, der er røde lamper, der lyser.

Jeg vil gøre dagbladenes kommentarer og specielt dagbladet Børsens kommentarer til mine: drop, hr. minister, den moderniseringsredegørelse, hvis ikke den løfter sig ud over pjecestadiet og det rædselsfulde Time Manager-sprog, hvilket tydeligvis ikke skete i denne regerings periode. Der er tydeligvis brug for, at der kommer gang i en egentlig moderniseringsproces. Det grundlæggende i et moderniseringsprogram er at få præciseret, hvil-